

Заняття 2: Життя і служіння Ісуса.

Головні періоди: Життя Ісуса.

Розділ для читання 17-18:

Біблійний матеріал уроку: Євангеліє Матвія, Марка, Луки та Івана.

Цілі уроку: ознайомитись із:

- політичним та культурним тлом, на якому діяв Ісус

Храм та синагога

Для втілення цього честолюбного задуму знадобилось сорок шість років, але в результаті храм став однією з найбільш вражаючих будівель давнього світу. Він був оздоблений такою кількістю сяючого мармуру, що подорожнім, які наближались до Єрусалиму, здалеку здавалося, що це сніг на верхівках пагорбів. Як це не сумно, але відбудований храм простояв всього кілька років, доки римляни повністю не зруйнували його разом з усім Єрусалимом. Розквіт своєї величі храм пережив у ті роки, коли під його склепіннями ходив Ісус. Ранні християни збирались під портиками цього храму для обрядів поклоніння та молитов.

І все-таки, незважаючи на всю свою важливість, храм уже не був найбільш загально визнаним місцем поклоніння євреїв. Кожного тижня, а то й частіше, єврейські родини збирались разом у будівлі, яка називалась синагогою і дуже нагадувала невеличку сучасну церкву. Спочатку синагоги з'явилися у землях, куди євреїв було переселено асирійцями та вавилонянами. Тепер, коли вони не мали храму, євреї – вигнанці намагались знайти інше місце, де вони мали би можливість поклонятися Богові та зберігати спадщину своїх пращурів.

Тим часом інші єврейські родини вже добровільно залишали Юдею, і також будували синагоги. Зазвичай вони оселялись у Малій Азії, Єгипті або десь ще – іноді для того, щоб шезнути для завойовників, в інших випадках - для занять торгівлею або іншими справами. На час появи Ісуса вже мільйони євреїв мешкали за межами Палестини. Кожної суботи євреї, які заселяли ту або іншу місцевість, збиралися у своїй синагозі, щоб послухати настановлення з Писання. Керівники синагоги, яких звичайно називали старійшинами, були також доглядачами, тобто доглядали за добробутом та потребами місцевої єврейської общини.

Діяльність цих синагог була настільки успішною, що євреї, які залишилися в Палестині, також почали будувати синагоги. У кожному скільки-небудь значному місті їх було десятки, причому одні перебували під впливом саддукеїв, інші

– фарисеїв. Учитель в синагозі називався рабином. Сам він мав пройти серйозне навчання, щоб досконало оволодіти законом Мойсея.

Книжники та фарисеї

З рабинами тісно взаємодіяли спеціально навчені люди, яких називали книжниками. Спочатку їх обов'язком було переписувати Біблію від руки: кожній синагозі був потрібний примірник Мойсеевих творів. Щоб зробити таку копію, книжникам могли знадобитися місяці, а то й роки. Оскільки вони проводили так багато часу за переписуванням Біблії, то ставали її знавцями.

Це призвело до того, що книжників стали вважати обізнаними із законом. Коли те чи інше судове рішення стосувалося тонкощів єврейського закону, старійшини синагог та

судді Єрусалиму запитували думку шанованих книжників. З часом книжників стали шанувати через знання закону так само високо, як і через їх самовіддане переписування Біблії. Самі книжники пішли далі за просте витлумачення закону й стали виробляти постанови щодо того, як його застосовувати.

Наприклад, Мойсей казав, що в суботу ніхто не має працювати або переносити тягар. Книжники витлумачили це таким чином, що люди з дерев'яним протезом замість ноги не могли надівати його в суботу, а лікарі в суботній день не мали відвідувати хворих. Звичайно, що закон Мойсея не висуває жодної з цих умов, але книжники зробили ці правила такими ж обов'язковими, як і сказане самим Мойсеєм.

Фарисеї, сильно занепокоєні суворим дотриманням закону, були особливо схильними визнавати подібні непорушні правила. Вони були тісно пов'язані з книжниками, і в Новому Заповіті бачимо, що вони діяли разом. Сам Ісус часто ставав за мішень для нападів книжників та фарисеїв, тому що не погоджувався з багатьма їхніми правилами.

Політичні обставини

Отже, на час, який зображено в Новому Заповіті, суспільна, політична та релігійна картина в Ізраїлі стала зовсім іншою порівняно до часів, відображених у кінцевій частині Старого Заповіту. Єрусалим знаходиться під владою римлян. Більша частина Юдеї (ім'я, яким тепер називається місцевість, яка колись належала коліну Юди) належить Іродові Великому. Єрусалим процвітає, в ньому багато величних будівель, і серед них храм, немов коштовна перлина в короні. Існує призначений римлянами ставленик-первосвященик, який є такою самою мірою політичний, як і духовний провідник. І всюди – синагоги, а рабими та книжники найбільш поважні люди в громаді.

Проміжок часу між подіями Старого та Нового Заповітів

Але вся ця велич та благополуччя не здатні затамувати почуття глибокого неспокою. Народу не подобається правління римлян, Ірода та подібних до нього ненавидять. Підвищується зацікавленість до обіцянок щодо пришествя Месії. Люди з нетерпінням очікують, коли ж Він з'явиться, зведе Своє Царство та вижене римлян. Як Ірод, так і римляни знають про це пристрасне очікування Месії, і час від часу це тривожить їх. Вони з підозрою слідкують за кожним політичним рухом, бо не можуть дозволити з'явитися декому, хто виголосить себе Месією та залучить досить багато послідовників для вчинення озброєного заколоту.

Відкриваючи Новий Заповіт, ми зіштовхуємося з новими географічними назвами. Як ми вже бачили, Ханаан став Палестиною. Колишні землі Ізраїлю та Юдеї тепер розділено на три чітко окреслені частини. На півночі знаходиться Галілея. Вона розташована вздовж західного берега великого внутрішнього моря, яке живиться водами верхнього Йордану. В Новому Заповіті воно називається Галілейським морем. Саме тут, в Галілеї, Ісус прожив більшу частину Свого життя та зробив більшу частину Своїх діянь.

Одразу на південь від Галілеї розташована місцевість, яка називається Самарією. Протягом століть її займав чужоземний народ, переселений туди асирійцями, – самаритяни. Хоча самаритяни й прийняли закон Мойсея, євреї їх ненавиділи. Євреї будь-яким чином намагались оминати Самарію, не проходити через її міста, а самаритянам було відмовлено приходити на поклоніння до Єрусалиму. Тому самаритяни збудували власний храм поблизу міста Самарії та поклонялись там.

Далі на південь простягається Юдея, яка в I столітті була оплотом юдаїзму. Тут знаходився палац Ірода Великого, а також була резиденція римського правителя. Повсякденним життям Ізраїлю опікувалась рада, яка називалась Синедріон. Синедріон сполучав у собі орган керування країною та верховний суд.

Життя Ісуса

Читаючи Новий Заповіт, ми будемо зустрічатися з усіма цими географічними назвами та поняттями, що відображають суспільний устрій. Представлена в Новому Заповіті суспільна та політична картина суттєво відрізняється від тієї, яку ми бачили у Старому Заповіті. Щодо літературного стилю, то стиль Нового Заповіту також істотно відрізняється від стилю Старого Заповіту. Проте від найперших сторінок Нового Заповіту в ньому підкреслюється, що всі його теми та зображувані події є не щось інше, як продовження тих подій, які стосуються обіцянки, що дав Бог Аврааму та Ізраїлю.

Новий Заповіт проводить нас через останні два періоди біблійської історії: Час життя Ісуса і Час ранньої церкви. Разом ці періоди охоплюють біля ста років, хоча більша частина Нового Заповіту присвячена проміжку часу, що тривав приблизно тридцять років. У наведеній нижче таблиці надані основні події та персонажі, з якими ми зустрінемося у Новому Заповіті.

Новий Заповіт

Євангелії

Історія

Послання

Пророцтва

Новий Заповіт починається з чотирьох життєписів Ісуса, кожний з яких носить ім'я свого автора. Ці книги називаються Євангеліями (Євангелія від Матвія, Євангелія від Марка, Євангелія від Луки та Євангелія від Івана) – в ід слова, що означає «добра звістка». Тому в російському перекладі Біблії іноді замість назви Євангелія використовують святе благовісткування (Від Матвія святе благовісткування, Від Марка святе благовісткування, Від Луки святе благовісткування, Від Івана святе благовісткування). В Новому Заповіті уявлення про благу звістку завжди пов'язується з Ісусом Назарянином: ким Він був, що Він робив і яку надію Він приніс людям. І оскільки в Біблії ті, хто розповідає про це, називаються тими, хто благовістує, ранні християни усім цим життєписам дали назву «благовісткування», або Євангелії.

Євангелії

- Від Матвія
- Від Марка
- Від Луки
- Від Івана

Життя Ісуса

Коли сорок днів добігали кінця, з'явився сатана. Якщо в Старому Заповіті сатана зустрічається лише епізодично, то у Євангеліях він постійно ховається за лаштунками сцени. Його наміри полягають у тому, щоби завдати поразки Ісусу та зруйнувати справи, на які спрямував Його Бог. Сатана з'явився у пустелі та обрушив на Ісуса різноманітні спокуси, і всі вони мали на меті відволікти Ісуса від Його уповання тільки на Бога. Але Ісус вистояв перед усіма спокусами, і сатана відступив, вишукуючи більш придатний засіб зруйнувати Його (Євангелія від Луки 4:1-13).